

Artikkeli: Uhkaako tuberkuloosi jälleen Suomea?

Tuberkuloositapaukset ovat vähentyneet meillä Suomessa viime vuosina, osakiitos kuuluu saatavilla olevalle tehokkaalle lääkehoidolle. Silti on olemassa vaara, että tauti muuttuu muotoaan ja lisääntyy, sillä maahanmuutto Suomeen yleistyy.

Tuberkuloosi eli bakteerin aiheuttama, useimmiten keuhkoissa esiintyvä sairaus oli joitakin vuosikymmeniä sitten suuri terveysongelma meillä Suomessa. Edelleen se on yleinen sairaus Afrikassa, Etelä-Amerikassa, Aasiassa sekä Itä-Euroopassa entisen Neuvostoliiton alueella. Matkailu näille korkean riskin alueille ja maahanmuutto näistä maanosista voivat lisätä sairautta meilläkin.

– Suomeen tulevat pakolaiset ja turvapaikanhakijat seulotaan tuberkuloosin varalta, mutta esimerkiksi tänne töiden tai opiskeluiden takia muuttavat eivät joudu seulontaan. Siihen eivät myöskään automaattisesti joudu suomalaissyntyiset ihmiset, jotka ovat oleskelleet pitkään maissa, joissa tuberkuloosia esiintyy eniten, Tyksin keuhkosairauksien klinikan erikoislääkäri Tuula Vasankari kertoo.

Tuberkuloosi tarttuu yskimällä

Globalisaation vuoksi tuberkuloosi Suomessa onkin tulevaisuudessa enemmän nuorempien ja maahan muuttaneiden ihmisten sairaus. Tällä hetkellä meillä sairastuu siihen vuosittain noin 350 ihmistä, joista noin 70 prosenttia on iäkkäitä. He ovat saaneet tartunnan nuoruudessaan tai lapsuudessaan, ja vastustuskyvyn heikentyessä sairastuvat vanhemmalla iällä.

– Tuberkuloosissa haastavaa on se, että tartunnan saanut voi olla vuosia terve ja sairastua vasta pitkän ajan kuluttua. Eikä kerran sairastunut ole turvassa uusilta tartunnoiltakaan.

Tuberkuloosilta ei ole tarvetta suojautua arkioloissa, koska tartuntariski on hyvin pieni. Suomessa riskiryhmässä oleville lapsille, joiden taustalla on maahanmuutto tai perheessä sairastettu tuberkuloosi, annetaan rokote. Tämä suojaa pikkulapsena, jolloin sairastumisvaara on suurin.

– Onneksi tuberkuloosi ei tartu kovin helposti. Se tarttuu ilmassa leijailevista hiukkasista, jotka ovat syntyneet keuhkotuberkuloosia sairastavan ihmisen puhuessa, aivastellessa tai yskiessä. Samassa suljetussa tilassa olevasta sadasta henkilöstä noin kolmekymmentä saa tartunnan, ja näistä vain kolme henkilöä sairastuu. Tarkkaan ei tiedetä, miksi joku sairastuu ja toinen ei, Vasankari sanoo.

Puolen vuoden lääkehoito

Suomessa tuberkuloosiin on saatavilla hyvät hoidot. Tärkeää on, että sairaus todetaan mahdollisimman aikaisin. Varhainen diagnoosi on kuitenkin haastava, koska tuberkuloosin oireet ovat moninaiset tai se voi olla jopa oireeton. Esimerkiksi mikä tahansa pitkittyvä yskä voi olla tuberkuloosi. Oireina voi myös ilmetä saavaa kuumetta, rintakipuja, laihtumista ja yleiskunnon laskua.

– Tuberkuloosiin on tehokas puolen vuoden lääkitys, joka otetaan aluksi sairaalaolosuhteissa valvotusti. Jos potilas sairastaa yleisintä ja tartuntavaarallista tuberkuloosin muotoa eli keuhkotuberkuloosia, eristetään potilas hoidon alussa. Siten vältetään taudin leviäminen.

Vuosittain tuberkuloosiin sairastuu maailmassa noin yhdeksän miljoonaa ihmistä, joista 1,7 miljoonaa menehtyy. Kyseessä on siis maailmanlaajuisesti tappava tauti, jota pyritään kitkemään laajoin toimenpitein.

– Hankalaa on, jos tuberkuloosibakteeri muuttaa muotoaan ja muuttuu olemassa oleville lääkkeille resistentiksi. Esimerkiksi juuri Venäjällä ja Baltiassa esiintyy sellaista tuberkuloosia, johon eivät lääkkeet pure. Vaarallisin yhdistelmä on hiv ja lääkkeille vastustuskykyinen tuberkuloosi, erikoislääkäri Vasankari kertoo.

Lisätietoja:

- tutkimusprofessori Petri Ruutu, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, p. 020 610 8670
- vs. pääsihteeri Arvid Nyberg, Filha ry, p. (09) 4542 1283